

ilia adekvata alnomigo. Tiamaniere ekestus la universala lingvo tute logika kaj ĝenerale valida, en kiu eĉ ne eblus erari, ĉar ĝi estus esprimo de „pura filozofio”.

6.2.1. Gottfried Wilhelm Leibniz (Lejbnico)

(1646–1716), estis germana matematikisto, filozofo kaj universala sciencisto. Li faris gravajn kontribuojn pri fiziko, probablokalkulo, teknologio, medicino, psikologio, politiko, teologio kaj pluraj aliaj fakoj – bedaŭrinde eĉ ne ekzistas kompleta listo de liaj verkoj, multaj estis eldonitaj en kolektoj nur en la 19-a kaj 20-a jarcentoj. Interalie, li inventis la radon uzeblan en aritmometro, kontribuis al evoluigo de mekanikaj kalkuliloj, plifajnigis la duuman nombrosistemon kaj dekuman klasifikadon, malkovris nociojn de infinitezima kalkulo, elpensis koncepton de monadoj por difini konscion kaj disvolvis alfabeton de homa pensado.

Jam en la aĝo de ok jaroj li rajtis uzi la bibliotekon de sia patro, kiu estis juristo kaj profesoro de filozofio (etiko). Ĉar la plej granda parto de la libroj estis verkita en la latina lingvo, Gottfried memstude perfektigis siajn lingvokononajn, ĝis li kapablis mem latine verki. En la aĝo de 15 jaroj li enskribiĝis en la universitato de Leipzig (Lepsiko) por studi filozofion ĉe Jakob Thomasius kaj en 1663 transiris al Jena, kie li estis disĉiplo de matematikisto kaj astronomo Erhard Weigel. Ĉe tiuj du sciencistoj li doktoriĝis pri filozofio en 1666 surbaze de sia disertaĵo „*Dissertatio de arte combinatoria*” (Arto de kombinado). Poste li studis juron en Altdorf-Universitato en Nurenbergo kaj sekve laboris kiel konsilisto en revizia juĝejo de princa elektoepiskopujo Majenco. Li kunlaboris sur la projekto de reformo de romia civila juro kaj verkis pri novaj metodoj de instruado de jurisprudenco. Poste li iĝis kortega konsilisto kaj bibliotekisto en Hanovro kaj Wolfenbüttel, korespondis kaj diskutis pri filozofio ekz. kun brila intelektulino princino Sofio de Palatinato kaj kun Baruch Spinoza; krome konatas lia korespondado kun multaj elstaraj sciencistoj de tiu epoko.

Lejbnico ĝis sia vivofino tenis la postenon de privata konsilisto de justico ĉe la velfida dinastio Hanovro-Brunsvigo. Li vizitis diversajn kortegojn de Eŭropo, serĉante dokumentojn kaj materialojn por skribi la historion de la velfa dinastio, kiu regis en Germanio kaj Britio. Li estis dumviva membro de la brita Royal Society kaj la unua prezidanto de la Reĝa Prusa Akademio de la Sciencoj, kiun li kunfondis, same kiel la brandenburgan akademion en Berlino (nun „Leibniz-Societät”) kaj sciencajn akademiojn en Vieno kaj Sankt-Peterburgo. Li estis antaŭirinto de eŭropa klerismo kaj de la klasika germana filozofio. Lian nomon portas i.a. la Universitato de Hanovro, la Biblioteko de la Lando Malsupra Saksujo kaj la germana „ZBW Leibniz-Informationszentrum Wirtschaft”, kiu estas mondvaste la plej granda speciala biblioteko de ekonomiscienca literaturo (ĉ. 4,5 milionoj da ekzempleroj).

Lejbnico konsideris sciencon kompakta/integra unuo regata de filozofio, tial liaj inventaĵoj kaj teorioj en la tereno de matematiko, natursciencoj, politiko, historio kaj lingvistiko ĉiam havas filozofiecan komponanton. Lia universala karakterizado („characteristica universalis”) antaŭvidas ellabron de „natura” lingvo surbaze de inventaro de simplaj nocioj, el kiuj oni povas kunmeti pli kompleksajn konceptojn. Ili ĉiuj ricevu proprajn signojn kaj ilia tuto reprezentu universalan alfabeton de la homa pensado. Poste oni